

Læreplan i vg2 anleggsteknikk

Dette er ei omsetting av den fastsette læreplanteksten. Læreplanen er fastsett på bokmål.

Fastsett som forskrift av Utdanningsdirektoratet 19. mars 2021 etter delegasjon i brev av 13. september 2013 frå Kunnskapsdepartementet med heimel i lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova) § 3-4 første ledd.

Gjeld frå 01.08.2021

Om faget

Fagrelevans og sentrale verdier

Vg2 anleggsteknikk handlar om å byggje, halde ved like og drifte veg, bane, vatn, avløp og annan infrastruktur. Programfaga skal gjere elevane i stand til å velje og bruke maskiner og utstyr, risikovurdere arbeidsprosessar og gjennomføre tiltak som førebyggjer ulykker. Programfaga bidreg til samfunnet gjennom å utvikle elevane sin kompetanse til å byggje ein berekraftig infrastruktur som hindrar miljøskadar og bidreg til å bevare naturressursar.

Alle fag skal bidra til å realisere verdigrunlaget for opplæringa. Vg2 anleggsteknikk skal bidra til engasjement når elevane byggjer, held ved like og drifter infrastruktur med varige miljø- og energieffektive kvalitetar. Faget fremjar kritisk tenking og etisk medvit gjennom at elevane blir utfordra til å velje berekraftige materiale, verktøy og arbeidsmetodar. Effektiv og miljøvennleg ressursutnytting og gjenbruk av materiale vil òg bidra til å fremje respekt for naturen og miljøet. Identitet og kulturelt mangfald blir fremja gjennom at elevane får diskutere og reflektere over krav og forventningar til eit likeverdig og inkluderande yrkesfelleskap i bygg- og anleggsbransjen.

Kjerneelement

Bygging, drift og vedlikehald

Kjerneelementet bygging, drift og vedlikehald handlar om å byggje, drifte og halde ved like vegar, banar, flyplassar, kaianlegg og anleggs plassar med tilhøyrande tekniske installasjonar. Vidare handlar kjerneelementet om å handtere og kjeldesortere avfall og setje i verk tiltak for å behandle forureina masse. Å kommunisere med byggherrar, kollegaer og andre samarbeidspartnarar og å drøfte ulike løysingar som sikrar kostnadseffektivitet og tek omsyn til miljøet, er også ein del av kjerneelementet.

Arbeidsutstyr

Kjerneelementet arbeidsutstyr handlar om å velje og bruke maskiner og utstyr til anleggsarbeid. Det handlar vidare om å planleggje, gjennomføre og dokumentere anleggsarbeid ved hjelp av digitale system. Kjerneelementet handlar også om å kontrollere og halde ved like maskiner og setje i verk tiltak som førebyggjer ulykker.

Helse, miljø og sikkerheit

Kjerneelementet helse, miljø og sikkerheit handlar om å gå systematisk gjennom ulike arbeidsoppdrag både før og under arbeidet, og om å kvalitetssikre arbeidsprosessen for å unngå skadar på utstyret og i landskapet. Det handlar om å risikovurdere bruken av maskiner, utstyr og arbeidsprosessar, og å kjeldesortere og handtere farleg avfall. Å bruke verne- og sikringsutstyr og setje i verk tiltak som hindrar skade på eiga og andre si helse, er også ein del av kjerneelementet. Det handlar vidare om å drøfte regelverk og avtalar som regulerer arbeidsforholdet, og å reflektere over eigen praksis.

Tverrfaglege tema

Berekraftig utvikling

I vg2 anleggsteknikk handlar det tverrfaglege temaet berekraftig utvikling om å velje materiale og produksjonsmetodar som gir energieffektive og varige konstruksjonar. Vidare handlar det om å bruke maskiner og utstyr med tanke på å ta vare på det indre og ytre miljøet. Berekraftig utvikling handlar også om å resirkulere og handtere avfall for å minimere belastninga på miljøet.

Grunnleggjande ferdigheiter

Munnlege ferdigheiter

Munnlege ferdigheiter i vg2 anleggsteknikk inneber å lytte til og gi respons i spontan og førebudd samtale. Det inneber å bruke fagterminologi i kommunikasjon med andre, reflektere over og drøfte moglege val og løysingar og å tilpasse kommunikasjonen til mottakar og formål.

Å kunne skrive

Å kunne skrive i vg2 anleggsteknikk inneber å bruke fagterminologi til å utforme tekstar tilpassa mottakar og formål. Det inneber òg å utforske og reflektere over faglege emne og problemstillingar, og å rapportere og dokumentere arbeid.

Å kunne lese

Å kunne lese i vg2 anleggsteknikk inneber å finne og vurdere informasjon i ulike tekstar, arbeidsbeskrivingar, teikningar, brukarretteiingar og regelverk. Det inneber òg å samanlikne, tolke informasjon og trekkje faglege slutningar ut frå kjent og ukjent fagstoff.

Å kunne rekne

Å kunne rekne i vg2 anleggsteknikk inneber å hente ut, beskrive og tolke informasjon frå eit talmateriale. Det inneber òg å berekne lengd, areal, volum og vekt i samband med arbeidsoperasjonen. Vidare inneber det å berekne radiusar, vinklar og fall og å gjere økonomiske berekningar i samband med drift og pristilbod.

Digitale ferdigheiter

Digitale ferdigheiter i vg2 anleggsteknikk inneber å bruke digitale ressursar til å drive prosjekt, rapportere, dokumentere og kommunisere. Vidare inneber digitale ferdigheiter i faget å søkje etter og innhente informasjon og vurdere kor truverdig informasjonen er. Det inneber òg å vurdere og reflektere over eiga rolle på nett og utøve god digital dømmekraft.

Kompetansemål og vurdering

Kompetansemål og vurdering sikkerhetsopplæring for masseflyttingsmaskiner

Kompetansemål etter sikkerhetsopplæring for masseflyttingsmaskiner

Mål for opplæringa er at eleven skal kunne

- bruke gravemaskin og to masseflyttingsmaskiner etter gjeldande regelverk
- ta energiøkonomiske val av ulike masseflyttingsmaskiner og vurdere ressursbruk og konsekvensar for miljøet
- kontrollere og halde ved like masseflyttingsmaskiner og utstyr i samsvar med service- og brukarmanualar
- bruke tilleggsutstyr og reflektere over konsekvensar av feilbruk
- gjere greie for korleis masseflyttingsmaskiner er bygde opp og verkar, og vurdere ulike bruksområde
- gjere greie for kva ulykker bruk av masseflyttingsmaskiner kan forårsake, og reflektere over ansvarsforhold, årsakssamanhengar og korleis ulykker kan førebyggjast
- vurdere risiko for maskinvelt og gjere greie for konsekvensar
- velje og bruke løftereiskap med masseflyttingsmaskin etter signal og teikn
- gjere greie for dokumentasjonskrav knytte til bruk av masseflyttingsmaskiner

Undervegsvurdering

Undervegsvurderinga skal bidra til å fremje læring og til å utvikle kompetanse. Elevane viser og utviklar kompetanse i programfaget sikkerheitsopplæring for masseflyttingsmaskiner når dei bruker kunnskapar, ferdigheiter og kritisk tenking til å løyse arbeidsoppgåver i programfaget.

Læraren skal leggje til rette for elevmedverknad og stimulere til lærelyst gjennom varierte arbeidsoppgåver. Læraren kan gi arbeidsoppgåver som dekkjer fleire av eller alle programfaga. Læraren skal vere i dialog med elevane om utviklinga deira i programfaget sikkerheitsopplæring for masseflyttingsmaskiner. Elevane skal få høve til å uttrykkje kva dei opplever at dei meistrar, og til å reflektere over si eiga faglege utvikling. Læraren skal gi rettleiing om vidare læring og tilpasse opplæringa slik at eleven kan bruke rettleiinga for å utvikle kompetansen sin i programfaget.

Standpunktvurdering

Standpunkt karakteren skal vere uttrykk for den samla kompetansen eleven har i programfaget sikkerheitsopplæring for masseflyttingsmaskiner ved avslutninga av opplæringa i programfaget. Læraren skal planleggje og leggje til rette for at eleven får vist kompetansen sin i programfaget på varierte måtar. Med utgangspunkt i kompetansemåla skal læraren vurdere korleis eleven viser forståing, evne til refleksjon og kritisk tenking, og korleis eleven meistrar utfordringar og løyser oppgåver i ulike samanhengar. Læraren skal setje karakter i programfaget sikkerheitsopplæring for masseflyttingsmaskiner basert på kompetansen eleven viser ved å planleggje, gjennomføre, vurdere og dokumentere eige fagleg arbeid.

Kompetansemål og vurdering grunnarbeid

Kompetansemål etter grunnarbeid

Mål for opplæringa er at eleven skal kunne

- velje og bruke maskiner og utstyr for anleggsarbeid, masseflytting og vedlikehaldsarbeid
- bruke maskinstyring ved grunnarbeid
- berekne fall og vinklar for grunnarbeid og berekne massar
- planleggje og gjennomføre grunnarbeid i ulike lausmassar og bergartar og reflektere over korleis geologiske forhold påverkar arbeidet
- planleggje og gjennomføre grunnarbeid for vass- og avløpsanlegg
- planleggje og byggje vegar, banar og grunnarbeid etter teikningar og beskrivingar
- følgje gjeldande krav til handtering og bruk av eksplosiv for sprengingsarbeid under og over jord og vurdere konsekvensar av feilbruk

- drøfte ulike massetypar og bruksområda deira, komprimere massar og dokumentere kvaliteten av arbeidet
- handtere overvatn etter gjeldande regelverk og vurdere konsekvensar av regnvatn for avløpsnett
- planleggje ei bergsprengingssalve og setje i verk tiltak som hindrar person- og materiellskadar
- gjere greie for farar med attståande sprengstoff og planleggje tiltak for å unngå skade
- gjere greie for sikring av berg og drøfte metodar for bergsikring over og under jord
- gjere greie for korleis eit knuseverk er bygd opp, og produsere massar
- gjere greie for prinsippa ved bruk av boreriggjar for brønn, bergsprenging og fundamentering
- arbeide i tråd med ergonomiske prinsipp og drøfte konsekvensar av støy, vibrasjons- og støveksposering
- bruke fagterminologi til å kommunisere med andre og drøfte ulike løysingar som bidreg til å minimere miljøavtrykket og sikre ei effektiv ressursutnytting
- drøfte kva krav og forventningar som blir stilte til eit likeverdig og inkluderande yrkesfelleskap, og beskrive kva plikter og rettar arbeidsgivaren og arbeidstakaren har i arbeidslivet
- reflektere over fordelar og ulemper ved ulike entreprisereformer
- planleggje prosjekt, berekne kostnader og drøfte faktorar som påverkar lønnsmda til bedrifta

Undervegsvurdering

Undervegsvurderinga skal bidra til å fremje læring og til å utvikle kompetanse. Elevane viser og utviklar kompetanse i programfaget grunnarbeid når dei bruker kunnskapar, ferdigheiter og kritisk tenking til å løyse arbeidsoppgåver i programfaget.

Læraren skal leggje til rette for elevmedverknad og stimulere til lærelyst gjennom varierte arbeidsoppgåver. Læraren kan gi arbeidsoppgåver som dekkjer fleire av eller alle programfaga. Læraren skal vere i dialog med elevane om utviklinga deira i programfaget grunnarbeid. Elevane skal få høve til å uttrykkje kva dei opplever at dei meistarar, og til å reflektere over si eiga faglege utvikling. Læraren skal gi rettleiing om vidare læring og tilpasse opplæringa slik at elevane kan bruke rettleiinga for å utvikle kompetansen sin i programfaget.

Standpunktvurdering

Standpunktarakteren skal vere uttrykk for den samla kompetansen eleven har i programfaget grunnarbeid ved avslutninga av opplæringa i programfaget. Læraren skal planleggje og leggje til rette for at eleven får vist kompetansen sin i programfaget på varierte måtar. Med utgangspunkt i

kompetansemåla skal læraren vurdere korleis eleven viser forståing, evne til refleksjon og kritisk tenking, og korleis eleven meistrar utfordringar og løyser oppgåver i ulike samanhengar. Læraren skal setje karakter i programfaget grunnarbeid basert på kompetansen eleven viser ved å planleggje, gjennomføre, vurdere og dokumentere eige fagleg arbeid.

Kompetansemål og vurdering drift og vedlikehald

Kompetansemål etter drift og vedlikehald

Mål for opplæringa er at eleven skal kunne

- gjennomføre arbeidsvarsling etter gjeldande regelverk
- drifte og halde ved like veg, bane, vatn, avløp og annan infrastruktur og reflektere over korleis sesongvariasjonar påverkar val av metodar
- planleggje og dokumentere anleggsarbeid digitalt
- følge gjeldande krav til å byggje, drifte og kontrollere grøfter og leidningsanlegg
- kjeldesortere og handtere avfall etter gjeldande regelverk, behandle forureina masse, uønskta planter og organismar, og reflektere over konsekvensar av feilhandtering

Undervegsvurdering

Undervegsvurderinga skal bidra til å fremje læring og til å utvikle kompetanse. Elevane viser og utviklar kompetanse i programfaget drift og vedlikehald når dei bruker kunnskapar, ferdigheiter og kritisk tenking til å løyse arbeidsoppgåver i programfaget.

Læraren skal leggje til rette for elevmedverknad og stimulere til lærelyst gjennom varierte arbeidsoppgåver. Læraren kan gi arbeidsoppgåver som dekkjer fleire av eller alle programfaga. Læraren skal vere i dialog med elevane om utviklinga deira i programfaget drift og vedlikehald. Elevane skal få høve til å uttrykkje kva dei opplever at dei meistrar, og til å reflektere over si eiga faglege utvikling. Læraren skal gi rettleiing om vidare læring og tilpasse opplæringa slik at eleven kan bruke rettleiinga for å utvikle kompetansen sin i programfaget.

Standpunktvurdering

Standpunkt karakteren skal vere uttrykk for den samla kompetansen eleven har i programfaget drift og vedlikehald ved avslutninga av opplæringa i programfaget. Læraren skal planleggje og leggje til rette for at eleven får vist kompetansen sin i programfaget på varierte måtar. Med utgangspunkt i kompetansemåla skal læraren vurdere korleis eleven viser forståing, evne til refleksjon og kritisk tenking, og korleis eleven meistrar utfordringar og løyser oppgåver i ulike samanhengar. Læraren skal setje karakter i programfaget

drift og vedlikehald basert på kompetansen eleven viser ved å planleggje, gjennomføre, vurdere og dokumentere eige fagleg arbeid.

Vurderingsordning

Standpunktvurdering

Sikkerhetsopplæring for masseflyttingsmaskiner: Eleven skal ha éin standpunktarakter.

Grunnarbeid: Eleven skal ha éin standpunktarakter.

Drift og vedlikehald: Eleven skal ha éin standpunktarakter.

Eksamen for elevar

Sikkerhetsopplæring for masseflyttingsmaskiner, grunnarbeid og drift og vedlikehald: Eleven skal opp til ein tverrfagleg praktisk eksamen der dei felles programfaga inngår. Eksamen blir utarbeidd og sensurert lokalt. Eksamen skal ha førebuingdel.

Eksamen for privatistar

Sikkerhetsopplæring for masseflyttingsmaskiner: Privatisten skal opp til ein skriftleg eksamen i programfaget. Eksamen blir utarbeidd og sensurert lokalt. Fylkeskommunen avgjer om privatistar skal få førebuingdel ved lokalt gitt eksamen.

Grunnarbeid: Privatisten skal opp til ein skriftleg eksamen i programfaget. Eksamen blir utarbeidd og sensurert lokalt. Fylkeskommunen avgjer om privatistar skal få førebuingdel ved lokalt gitt eksamen.

Drift og vedlikehald: Privatisten skal opp til ein skriftleg eksamen i programfaget. Eksamen blir utarbeidd og sensurert lokalt. Fylkeskommunen avgjer om privatistar skal få førebuingdel ved lokalt gitt eksamen.

Sikkerhetsopplæring for masseflyttingsmaskiner, grunnarbeid og drift og vedlikehald: Privatisten skal opp til ein tverrfagleg praktisk eksamen i desse felles programfaga. Eksamen blir utarbeidd og sensurert lokalt. Fylkeskommunen avgjer om privatistar skal få førebuingdel ved lokalt gitt eksamen.